

Går ikke inn for polske tannleger til Norge

Hovedstyret i Den norske tannlegeforening mener at tannleger til ledige stillinger først og fremst må rekrutteres fra Norge, for å sikre stabilitet. Det er konklusjonen etter at hovedstyret har drøftet et tilbud fra det polsk-svenske foretaket Paragona.

I flere år har fylkestannleger rekruttert tannleger til Norge fra Tyskland i samarbeid med Aetat. Men selv om denne praksisen fortsetter, så har Fylkestannlegenes arbeidsutvalg og Den norske tannlegeforening vurdert om det er behov for å se på nye muligheter for rekruttering. En mulighet som har vært diskutert, er rekruttering av polske tannleger gjennom det polsk-svenske firmaet Paragona.

– Hovedstyret har drøftet saken. Det vil koste mellom 300 000 og 400 000 kroner å rekruttere tannleger til Norge gjennom selskapet. Vi har ingen innvendinger til måten de jobber på, men vi mener at det er bedre å bruke ressurser på å rekruttere flere norske tannleger, noe vi tror vil sikre stabiliteten. Det er ikke vanskelig å rekruttere tannleger til stillinger i dag, verken norske eller utenlandske, men det er vanskelig å få dem til å bli i stillingene over lenger tid, sier president Gunnar Lyngstad i Den norske tannlegeforening. Han tilføyer at hovedstyret også ønsker å følge henstillingen fra Sosial- og helsedirektoratet om rettferdig fordeling på arbeidsmarkedet.

– Vi er derfor imot en praksis som vil tappe andre land for nøkkelpersoner, sier Gunnar Lyngstad. Saken ble ikke fremmet som forslag til avstemning. Hovedstyret ser det ikke som aktuelt å be departementet se på muligheten for å dekke kostnadene til å rekruttere tannleger fra Polen gjennom Paragona.

– Antall ledige stillinger i den offentlige tannhelsetjenesten vil trolig øke de nærmeste årene. Ikke minst fordi

Fra kontraktmøte i lokalene til Paragona i Warszawa, som innleder nær sju måneder med opplæring. Til høyre er en av de polske tannlegene som i dag jobber i England, med sin ansettelseskontrakt i hånden. I midten en blid Kinga Lozinska, som er Operations Director i Warszawa. Foto: Paragona.

mange tannleger i offentlige stillinger er i aldersgruppen 50–60 år. Vi mener at tilbudet fra Paragona er interessant, og at det virker seriøst. Men vi har også drøftet at det er et åpent spørsmål om hvor lenge de polske tannlegene eventuelt vil ønske å bli i Norge, sier leder for Fylkestannlegenes arbeidsutvalg, Turid Album Alstad.

Besøkte Norge

Paragona er et polsk-svensk foretak, stiftet i 2002, med over femti ansatte i Stockholm og Warszawa. Blant kundene er noen av de største oppdragsgiverne foretak innen offentlig helse-tjeneste. Over 500 polske tannleger, spesialistleger og allmennleger er blitt rekruttert og har fått skreddersydd videreutdanning av Paragona, og jobber i dag i Danmark og Storbritannia. Av dem er cirka 300 tannleger i jobb innen offentlig tannhelsetjeneste i Storbritannia. Navnet på selskapet klinger trolig kjent for fylkestannleger over hele Norge, som Paragona har markedsført sine tilbud overfor. – Vi besluttet å gå inn for rekruttering av tannleger til Norge

i første kvartal i år, sier daglig leder i Paragona, Martin Ratz.

– Over 95 prosent av de polske tannlegene og spesialistlegene som er blitt rekruttert av Paragona til utkantsdistrikter i Danmark og Storbritannia, jobber fortsatt innen den offentlige helse-tjenesten, opplyser Pedro Carmo e Silva, som er kontaktperson for Norge. Han har hatt kontakt med fylkestannleger i hele Norge. I slutten av august var Martin Ratz og Pedro Carmo e Silva invitert til et møte med fylkestannlegene i Asker. På møtet fortalte de hvordan Paragona rekrutterer og videreutdanner tannleger, leger og andre yrkesgrupper innen yrker hvor det er mangel på arbeidskraft i landene til oppdragsgiverne.

Paragona foretar først en utvelgelse av søkere når de rekrutterer det polske helsepersonellet, som deretter fullfører en videreutdanning. På en egen campus i utkanten av Warszawa tilbyr Paragona seks – sju måneder med intensiv undervisning i språk, kultur og yrkes-tilpasning. Der bor kandidatene hele uken i opplæringsperioden. De har

ingen utgifter til bolig og mat under opplæringen, og mottar et månedlig stipend som skal dekke tapte arbeidsinntekter. Paragona har planer om å opprette et «mini-Norge» på sin campus, på samme måte som det i dag finnes adskilte områder for dem som skal til Storbritannia og Danmark. Planen er blant annet å gi tilgang til norsk fjernsyn og norske aviser, og å vise norske filmer om kveldene.

Flere tyske tannleger

– Opplegget til Paragona virker ryddig, både når det gjelder utvelgelse og kvalitetssikring. Ulempen er kostnadene. Vi har heller ikke det helt store behovet for tiden, sier fylkestannlege Magnar Torsvik i Rogaland. Han anslår at det jobber 25–30 tyske tannleger i Rogaland i dag. Det utgjør 25 prosent av stillingene i Den offentlige tannhelsetjenesten.

– Det er fortsatt veldig greit for oss å rekruttere tannleger fra Tyskland, sier tannhelsesjef Torill H. Lauritsen i Finnmark. I høst har hun vært i Tyskland, for å møte aktuelle kandidater til ledige stillinger innen tannhelsetjenesten i sitt fylke. – Det koster oss noen få kroner for en flybillett tur-retur Vadsø – Hamburg. Hvis vi skal benytte tilbudet fra Paragona, må vi trolig ut med rundt 300 000 kroner per tannlege. Beløp i den størrelsesorden til rekruttering har vi ikke i våre budsjetter, sier Torill H. Lauritsen. Hun avviser ikke at det kan bli aktuelt å rekruttere tannleger fra Polen, dersom det blir vanskeligere å få tannleger fra Tyskland og det offentlige finansierer kostnadene. I Finnmark er det 44 stillinger som tannlege innen offentlig tannhelse, og

Fakta om rekruttering av tannleger fra utlandet

I 1997 startet et samarbeid mellom Aetat, Sosial- og helsedepartementet og Arbeids- og administrasjonsdepartementet. Formålet med det såkalte Lege-rekrutteringsprosjektet var å rekruttere leger til ubesatte stillinger i distrikts-Norge. I 1999 ble dette prosjektet utvidet til også å gjelde rekruttering av tannleger fra EU/EØS-området.

I 2000 ble Legerekrutteringsprosjektet (inkl. tannleger) slått sammen med Helserekrutteringsprosjektet (som hovedsakelig skulle rekruttere sykepleiere) til et prosjekt kalt Aetat helserekruttering.

Ved prosjektets oppstart i 1999 ble det inngått avtale mellom Aetat og det tyske arbeidsdirektoratet, ZAV, om rekruttering av tannleger. På dette tidspunkt var det overskudd av tannleger i Tyskland. Høsten 2005 sa tyske myndigheter opp denne avtalen grunnet lav arbeidsledighet blant tyske tannleger. Ordningen ble videreført i samarbeid med Eures i 2006.

Fra 1999 til 2006 har det blitt rekruttert omtrent 235 tyske tannleger (tallene for 2006 er ikke helt klare ennå). Ferske tall viser at det nå arbeider rundt 120 tyske tannleger i Den offentlige tannhelsetjenesten i Norge. Det foreligger ikke opplysninger om eventuelt antall tyske tannleger i privat praksis i Norge.

Sosial- og helsedirektoratet har gitt økonomisk tilskudd til Aetat for å gjennomføre rekrutteringsmøter og norskkurs i Tyskland for tannlegene.

(Kilde: Sosial- og helsedirektoratet)

tretten private tannleger. I slutten av september var det seks ledige stillinger innen den fylkeskommunale tannhelsetjenesten.

– Så langt er det ikke aktuelt for oss å rekruttere tannleger fra Polen, sier fylkestannlege Odd Bjørdal i Møre og Romsdal. Også han var til stede på møtet der Paragona presenterte sin virksomhet. – Det de presenterte virket svært interessant. Dersom det tyske markedet tørker ut, så kan det bli aktuelt for oss å rekruttere fra Polen, sier Odd Bjørdal. Han opplyser at det i dag jobber 23 tyske tannleger i Møre og Romsdal, som er rekruttert i samarbeid med Aetat. I begynnelsen av oktober sto seks stillinger innen offentlig tannhelsetjeneste i Møre og Romsdal ledig.

I Nordland fylke er det i dag nitten ledige stillinger innen den offentlige tannhelsetjenesten. Fylkeskommunen har en langsiktig strategi for å dekke behovet, som blant annet omfatter aktiv og oppsøkende virksomhet for å motivere elever på videregående skole til å utdanne seg til tannlege. Mye tyder på at det har

hatt god effekt. I dag er 30–40 studenter fra Nordland i ferd med tannlegeutdanning, ifølge fylkestannlege Tove Broback. Hun anser det som alt for kostbart å rekruttere tannleger fra Polen gjennom Paragona, dersom fylkeskommunen skal dekke kostnadene til rekruttering.

– For å få tannleger som ønsker å bli her på lang sikt, prøver vi primært å rekruttere tannleger som har tilknytning til landsdelen. Erfaring og undersøkelser viser at tannleger med tilknytning til Nordland og Nord-Norge er de som blir i landsdelen på sikt, sier hun. Fylkeskommunen legger vekt på å følge opp studenter fra Nordland i studietiden, blant annet gjennom å tilby dem sommerjobb i tannhelsetjenesten. I tillegg tilbyr Nordland plasser ved tannklinikken til tannlegestudenter som skal ut i ekstern praksis under studietiden. Flere tannleger fra Sverige og Danmark jobber eller har jobbet i fylket. Nordland fylkeskommune har også benyttet Aetat for å rekruttere tannleger fra Tyskland. Mange tannleger fra utlandet reiser som kjent hjem etter en tid. Noen av de tyske tannlegene har etablert seg og blitt boende, i Nordland mens andre har valgt å reise tilbake til hjemlandet.

Sidsel Valum

Daglig leder Martin Ratz (til venstre) og kontaktperson for Norge, Pedro Carmo e Silva. Foto: Sidsel Valum.